

Könyvtáriügyi intézkedések a koronavírussal kapcsolatban, külföldi körképek összevetése

Az összevetésnél fontos felhívni a figyelmet a különböző könyvtári rendszerek közötti jelentős különbségekre, különös tekintettel a Nyugat- (Németország, Franciaország) és Dél-Európában (Olaszország) jellemző decentralizált könyvtári rendszerre, így csak egyes, a könyvtárakra általánosan jellemző funkciók (nyitva tartás, szolgáltatások) mentén érdemes a hasonlóságokat, különbségeket vizsgálni. Pontos számadatok a jelen helyzet vizsgálatára külföldről nem elérhetőek, a távszolgáltatások igénybe vételének számszerű vizsgálatára minden bizonnyal a járvány elmúltával fog sor kerülni, ha mindezen szolgáltatások használatának mérése megoldott. További fontos tudnivaló, hogy nem állt módunkban az egyes könyvtári rendszerek rendszerszintű vizsgálatának lehetősége, az információgyűjtés vezérfonalát az egyes könyvtárak és könyvtárszakmai szervezetek honlapjain megtekinthető COVID-19 tájékoztatók képezték, így a lent olvasható megállapítások néhány, az adott ország könyvtáriügyének meghatározó intézményének, szervezetének gyakorlata alapján meghatározott következtetések.

Készítették Bódog András és Szabó Piroska, a Könyvtártudományi Szakkönyvtár munkatársai, Murányi Lajos önkéntes munkatárs közreműködésével.

	Magyarország	Németország	Olaszország (Bergamo megye)	Franciaország (párizsi könyvtárak és könyvtárosegyesület)	Egyesült Királyság	Egyesült Államok
Jellemző járványügyi korlátozások:	zárva vannak a könyvtárak, rendezvények törölve	zárva vannak a könyvtárak, rendezvények törölve	zárva vannak a könyvtárak, rendezvények törölve	zárva vannak a könyvtárak, rendezvények törölve	a könyvtárak többsége zárva, egyes intézmények a legszigorúbb megelező intézkedések mellett tartanak nyitva, rendezvények törölve	Library of Congress és az amerikai könyvtárosegyesület (ALA) szorgalmazza a könyvtárak bezárását, többségük be is zárt, rendezvények törölve
Távoli elérésű szolgáltatások:						
A lakosság és a könyvtárszakma tájékoztatása:	Könyvtári Intézet tájékoztató központilag a járványügyi könyvtári vonatkozásairól (beleértve a könyvtárak.hu-t), egészségügyi szakkönyvtárak tudásbázist üzemeltetnek	Könyvtárosegyesület (DBV) tájékoztató központilag a járványügyi könyvtári vonatkozásairól	Könyvtárosegyesület (AIB) tájékoztató központilag a járványügyi könyvtári vonatkozásairól	a párizsi könyvtárak weboldalán tájékoztató, a francia könyvtárosegyesület tett közzé könyvtárszakmai ajánlásokat	CILIP járványügyi-linkgyűjtemény és könyvtárszakmai ajánlások, regionális és egyéb könyvtárak saját felületeiken is közzétesznek hasonló gyűjteményeket, könyvtárspecifikus eü-tudnivalók, hírek elleni fellépés, egészségügyi szakkönyvtárak tudásbázist üzemeltetnek	Az ALA készít lakossági és könyvtárszakmai tájékoztató oldalakat, hasonlóan a könyvtárosképzésben érintett ALISE-vel, amely széles körű forrásgyűjteménnyel segít
	az egyes könyvtárak egyénileg tájékoztatják a lakosságot, forrásgyűjtemények, közösségi médiás információközzvetítés, stb.	az egyes könyvtárak egyénileg tájékoztatják a lakosságot, forrásgyűjtemények, közösségi médiás információközzvetítés, stb.	az egyes könyvtárak egyénileg tájékoztatják a lakosságot, forrásgyűjtemények, közösségi médiás információközzvetítés, stb.	az egyes könyvtárak egyénileg tájékoztatják a lakosságot, forrásgyűjtemények, közösségi médiás információközzvetítés, stb.	az egyes könyvtárak egyénileg tájékoztatják a lakosságot, forrásgyűjtemények, közösségi médiás információközzvetítés, stb.	az egyes könyvtárak egyénileg tájékoztatják a lakosságot, forrásgyűjtemények, közösségi médiás információközzvetítés, stb.
	virtuális tájékoztatás (Kérdezd a könyvtárost!)	virtuális tájékoztatás (Kérdezd a könyvtárost!)	virtuális tájékoztatás (Kérdezd a könyvtárost!)	virtuális tájékoztatás (Kérdezd a könyvtárost!)	virtuális tájékoztatás (Kérdezd a könyvtárost!)	rutinos 24/7 chatreferenz
	házhoz szállítás rászorulóknak			online felület könyvtári jogyakorlatok gyűjtésére	szociális kontaktszemélyek tartják a kapcsolatot a veszélyeztetett életkorban lévőkkel	online felület könyvtári jogyakorlatok gyűjtésére, előfordul postai úton (érintésmentes átadással) kölcsönzött dokumentumok kiszállítása
#maradj otthon! - online szolgáltatások	digitális gyűjtemények (e-könyvek, folyóiratok, adatbázisok, virt. kiállítások, tematikus honlapok) adatbázis-szolgáltatás (olvasói regisztrációval) online tananyagok közzvetítése	egyszerűsített beiratkozás digitális gyűjtemények (e-könyvek, folyóiratok, adatbázisok, virt. kiállítások, tematikus honlapok) adatbázis-szolgáltatás (olvasói regisztrációval) online tananyagok közzvetítése	egyszerűsített beiratkozás digitális gyűjtemények (e-könyvek, folyóiratok, adatbázisok, virt. kiállítások, tematikus honlapok) adatbázis-szolgáltatás (olvasói regisztrációval) online tananyagok közzvetítése (rutinos)	egyszerűsített beiratkozás digitális gyűjtemények (e-könyvek, folyóiratok, adatbázisok, virt. kiállítások, tematikus honlapok) adatbázis-szolgáltatás (olvasói regisztrációval) online tananyagok közzvetítése (rutinos)	ideiglenes online regisztráció digitális gyűjtemények (e-könyvek, folyóiratok, adatbázisok, virt. kiállítások, tematikus honlapok) adatbázis-szolgáltatás (olvasói regisztrációval) online tananyagok közzvetítése (rutinos)	digitális gyűjtemények (e-könyvek, folyóiratok, adatbázisok, virt. kiállítások, tematikus honlapok) adatbázis-szolgáltatás (olvasói regisztrációval) online tananyagok közzvetítése (rutinos) széles körű streamingszolgáltatások
Ad hoc online szolgáltatások:	mesefelolvasások, közösségi média (csoportok, kihívások, klubok, stb.)		mesefelolvasások, közösségi média (csoportok, kihívások, klubok, stb.)	mesefelolvasások, közösségi média (csoportok, kihívások, klubok, stb.)	mesefelolvasások, közösségi média (csoportok, kihívások, klubok, stb.)	mesefelolvasások, közösségi média (csoportok, kihívások, klubok, stb.)
Járványügyi segítségnyújtás	Makerspace laborok 3d-nyomtatással gyártanak egészségvédelmi eszközöket					Makerspace laborok 3d-nyomtatással gyártanak egészségvédelmi eszközöket
Információs tartalomszolgáltatókkal kapcsolatos járványügyi információk:	SZAKTÁRS és Arcanum Digitális tudománytár biztosít adatbázis-hozzáférést, továbbá a Könyvtári Intézet a szakfolyóiratai, és Akadémiai kiadó adatbázisok is elérhetőek		ideiglenes ingyenes elérhetőség		ideiglenes JSTOR hozzáférés	A Taylor & Francis a COVID-19-cel kapcsolatos tartalmakat tette ingyenesen elérhetővé